

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

20 juin 2012

RÉVISION DE LA CONSTITUTION

**Proposition d'insertion d'un article 157bis
dans la Constitution**

AMENDEMENT

déposé en séance plénière

N° 2 DE MM. MAINGAIN, THIÉRY, ET CLERFAYT

Article unique

Remplacer cet article par ce qui suit:

“Article unique. Il est inséré dans la Constitution un article 157bis rédigé comme suit:

“§ 1er. Les langues usitées pour la procédure devant les juridictions civiles sont l'allemand, le français ou le néerlandais.

Le demandeur a le droit de faire usage de la langue de son choix pour l'acte introductif d'instance.

Le défendeur a le droit, dans les cas que la loi détermine, de demander que la procédure soit poursuivie dans l'une des langues usitées.

Documents précédents:

Doc 53 2141/ (2011/2012):

- 001: Proposition de Révision de MM. Terwingen, Bacquelaïne et Dewael, Mme Gerkens, MM. Giet et Lutgen, Mme Temmerman et M. Van Hecke.
- 002: Amendement.
- 003: Rapport.
- 004: Texte corrigé par la commission.

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

20 juni 2012

HERZIENING VAN DE GRONDWET

**Voorstel tot invoeging van een artikel 157bis
in de Grondwet**

AMENDEMENT

ingediend in plenaire vergadering

Nr. 2 VAN DE HEREN MAINGAIN, THIÉRY EN CLERFAYT

Enig artikel

Dit artikel vervangen door de volgende bepaling:

“Enig artikel. In de Grondwet wordt een artikel 157bis ingevoegd, luidende:

“§ 1. De voor de rechtspleging voor de burgerlijke rechtbanken gebruikte talen zijn het Duits, het Frans of het Nederlands.

Voor de akte van rechtsingang heeft de eiser het recht gebruik te maken van de taal die hij verkiest.

In de bij wet bepaalde gevallen heeft de verweerder het recht te vragen dat de rechtspleging in een van de gebruikte talen wordt voortgezet.

Voorgaande documenten:

Doc 53 2141/ (2011/2012):

- 001: Voorstel tot herziening van de heren Terwingen, Bacquelaïne en Dewael, mevrouw Gerkens, de heren Giet en Lutgen, mevrouw Temmerman en de heer Van Hecke.
- 002: Amendement.
- 003: Verslag.
- 004: Tekst verbeterd door de commissie.

Le demandeur et le défendeur ont le droit de choisir, de commun accord, l'une des langues usitées pour la procédure.

Ils ont le droit, le cas échéant, de se faire assister gratuitement d'un interprète.

§ 2. En matière répressive, toute personne à charge de laquelle une information ou une instruction est ouverte ou qui est renvoyée devant une juridiction d'instruction ou une juridiction de jugement a le droit de s'exprimer ou de se défendre dans la langue de son choix.

Les langues usitées pour la procédure devant les juridictions d'instruction et les juridictions de jugement en matière répressive sont l'allemand, le français ou le néerlandais.

Toute personne renvoyée devant une de ces juridictions a le droit de choisir la langue de la procédure.

Elle a le droit, le cas échéant, de se faire assister gratuitement d'un interprète."

JUSTIFICATION

Elle vise à reconnaître et à faire prévaloir le principe de liberté linguistique consacré par l'article 30 de la Constitution par rapport au principe de territorialité des langues qui détermine actuellement l'usage des langues en matière judiciaire, par la loi du 15 juin 1935.

Ce principe de liberté linguistique est d'application devant toutes les juridictions qu'elles soient pénales ou civiles du pays, et ce quel que soit le ressort territorial "*ratione loci*" de celle-ci.

En matière pénale, ce principe est d'autant plus important qu'il est garanti par les Conventions internationales (*cf. infra*).

Il s'agit de consacrer dans la Constitution le français, le néerlandais et l'allemand comme langues procédurales tant devant les juridictions civiles que pénales de l'ensemble du pays.

C'est ainsi que d'une part, le demandeur, d'autre part, le défendeur, et le demandeur ainsi que le défendeur de commun accord peuvent solliciter l'utilisation de leur langue pour introduire ou poursuivre la procédure ou déterminer ensemble la langue dans laquelle devra se faire ou se poursuivre ladite procédure.

En matière pénale, conformément aux Conventions internationales, et plus particulièrement au regard des articles 5.2 et 6.3.c) de la Convention européenne des droits de l'homme,

De eiser en de verweerder hebben het recht om, in gemeen overleg, voor de rechtspleging een van de gebruikte talen te kiezen.

In voorkomend geval hebben zij het recht zich gratis te laten bijstaan door een tolk.

§ 2. In strafzaken heeft iedere persoon tegen wie een onderzoek of een gerechtelijk onderzoek is ingesteld of die naar een onderzoeksgerecht of een vonnisgerecht wordt verwezen, het recht zich uit te drukken of zich te verdedigen in de taal die hij verkiest.

De voor de rechtspleging in strafzaken voor de onderzoeksgerechten of de vonnisgerechten gebruikte talen zijn het Duits, het Frans of het Nederlands.

Iedere persoon die naar een van die gerechten wordt verwezen, heeft het recht de taal van de rechtspleging te kiezen.

In voorkomend geval heeft hij het recht zich gratis te laten bijstaan door een tolk."

VERANTWOORDING

Dit amendement beoogt het in artikel 30 van de Grondwet vervatte beginsel van de taalvrijheid te erkennen en het de bovenhand te geven ten aanzien van het territorialiteitsbeginsel met betrekking tot het taalgebruik dat thans, door de wet van 15 juni 1935, het gebruik der talen in rechtszaken bepaalt.

Dat beginsel van de taalvrijheid geldt voor alle, zowel burgerlijke als strafrechtbanken, ongeacht de bevoegdheid "*ratione loci*" ervan.

Dat principe is des belangrijker in strafzaken omdat het wordt gewaarborgd door de internationale verdragen (zie *infra*).

Bedoeling is in de Grondwet te verankeren dat het Nederlands, het Frans en het Duits rechtsplegingstalen zijn voor zowel de burgerlijke als de strafrechtbanken van het hele land.

Zo kunnen eensdeels de eiser, anderdeels de verweerder en beiden in gemeen overleg vragen dat hun taal wordt gebruikt om de rechtspleging aan te vatten of voort te zetten of om samen te bepalen in welke taal de rechtspleging dient te geschieden of te worden voortgezet.

Overeenkomstig de internationale verdragen en meer bepaald gelet op de artikelen 5.2 en 6.3.c, van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de

toute personne, au stade de l'information ou de l'instruction, a le droit de s'exprimer ou de se défendre dans la langue de son choix, sans préjudice des langues usitées pour la procédure en matière répressive, en se faisant assister le cas échéant d'un interprète.

Olivier MAINGAIN (FDF)
Damien THIÉRY (FDF)
Bernard CLERFAYT (FDF)

fundamentele vrijheden heeft iedere persoon, in de fase van het opsporingsonderzoek of van het gerechtelijk onderzoek, het recht zich uit te spreken of te verdedigen in de taal die hij verkiest, zonder afbreuk te doen aan voor de rechtspleging in strafzaken de gebruikte talen, door zich in voorkomend geval te laten bijstaan door een tolk.